

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Historical

تاریخی

نویسنده: و. و. لیتوینکو* - (V. V. Litvinenko)
برگرداننده: ا. م. شیری
۰۶ نومبر ۲۰۱۵

ضایعات انسانی دو دوره

در باره سرکوبی ها . هیچ سخنی جز آمار

به یاد رفیق ناکام، نیما کوهبنانی و در بزرگداشت سالگرد انقلاب کبیر اکتوبر

عواقب جمعیتی مجازاتهای دوره های ستالین و یلتسین در دوره های مورد مقایسه زندگی کشور را نمودار همگن جمعیتی - "کاهش جمعیتی" مشخص می کند.

به نحوی که معمول شده، هر "ضربه" به ستالین و به دوره رهبری او با برگزاری مراسم تمجید از یلتسین و دوره او همراه می شود. برنامه "ستالین زدائی" بار دیگر در کشور به واسطه سرگنی کاراگانوف در اجلاس "شورای توسعه جامعه مدنی و حقوق بشر" در یکاترینبورگ در روز رونمایی از تندیس یلتسین در اول فیبروری سال ۲۰۱۱ کلید خورد. "کنکره روشنفکران" تقریباً همزمان به مناسبت ۲۵-مین سالگرد ورود یلتسین به سمت ریاست شورای عالی جمهوری سوسیالیستی فدراتیو روسیه و تشکیل نهاد غیرحقوقی تحت عنوان پر طمطراق "دادگاه اجتماعی علیه ستالینیزم، ستالین و اطرافیان او"، آواز دسته جمعی خواند. در ماه سپتمبر سال ۲۰۱۵ سناتور کنستانتین دابرنین طرح قانونی ممنوعیت تیرئه "رژیم ستالینی" را به مجلس ارائه نمود و در عین حال، فستیوال "جزیره - ۹۰" برای تعریف دوره یلتسین به مثابه دوره "سفید و پرزدار" سازمان داده شد.

به باور "ستالین زدایان" این پیشداوری در رابطه با ستالین و یلتسین مبتنی است بر استدلال غیرقابل انکار - سرکوبی ستالینی خوب. نگاهی به این استدلال بیندازیم: عواقب جمعیتی سرکوبیهای دوره ستالین و یلتسین را مورد مقایسه قرار می دهیم.

قبل از همه، به منظور احتراز از ابهام و سوءتفاهم، ابتداء تعریف "سرکوبی": سرکوبی در دایره المعارف لغات فلسفی و سیاسی به معنای هر گونه اقدامات تنبیهی، جزائی، صرفنظر از عامل آن - اعم از نهاد دولتی، غیردولتی یا اشخاص حقیقی آمده است. بر اساس طبیعت سرکوب، می توان آن را به سرکوبی سیاسی، اجتماعی (من جمله به سرکوبی بر اساس مؤلفه های ملی، دینی و قومی)، اقتصادی و جنائی تقسیمبندی نمود. پیامد سرکوب عبارت است از مرگ زودرس، محرومیت از آزادی (محبوس و زندانی کردن)، مهاجرت اجباری. مرگ و میر زودرس جمعیت

سالهاست که رسانه های جمعی خارجی و داخلی با ارقام عظیم اعدامهای سیاسی در اتحاد شوروی بازی می کنند. مثلاً، ایگور بستوژیف - لادا در کتاب "روسیه در آستانه قرن بیست و یکم" نوشت که تنها در سالهای ۱۹۳۲ - ۱۹۳۳ چند میلیون نفر اعدام شدند یا در نتیجه گرسنگی، سرما و فشار کار در اردوگاهها مردند. روبرت کانکوست در کتابهای "ترور بزرگ" و "حاصل غم اندوه" "برآورد نمود" که در اتحاد شوروی فقط در سالهای ۱۹۳۷ - ۱۹۳۹ یک میلیون نفر تیرباران گردید و ۲ میلیون نفر زندانی سیاسی در اردوگاهها فوت کرد، اما اولگا شاتونفسکایا در سال ۱۹۹۰ در هفته نامه "شواهد و واقعاتها" تصریح کرد، که از سال ۱۹۳۵ تا سال ۱۹۴۰ هفت میلیون نفر "دشمن خلق" تیرباران گردید و ۷ تا ۱۰ میلیون نفر دیگر نیز در اردوگاهها یا زندانها جان باخت. زویا کراخمانیکوا، فعال حقوق بشر در سال ۱۹۹۸ رقم مردگان در اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری را تقریباً تا "۶۰ میلیون نفر" افزایش داد.

گذشته از اینها، در سالهای ۹۰ قرن گذشته آرشیوها باز شدند و پس از مطالعه و بررسی دقیق آنها و ن. زمسکوف روشن کرد، که در دوره سالهای ۱۹۲۱ تا ۱۹۵۳ در اتحاد شوروی ۶۴۳ هزار نفر به دلایل سیاسی به اشد مجازات (اعدام) محکوم شدند (این را هم باید در نظر گرفت، که همه محکومان اعدام نشدند) و یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر زندانی، چه محکوم سیاسی و چه محکوم جنائی در اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری درگذشت. اگر مرگ زودرس ۱۴۰ هزار نفر زمیندار تبعیدی و ۵۰۱ هزار نفر (به باور من این رقم بیش از حد اغراق آمیز است) خلقهای اخراجی را به این رقم اضافه کنیم، در این صورت، جمع کل ضایعات جمعیتی سرکوبیهای "ستالینی" به ۲ و نیم میلیون نفر، یعنی ۸۰ هزار نفر در سال بالغ می شود.

حال، نگاهی به روسیه دوره یلتسین می اندازیم بر این دوره حذف رسمی زندگی (بر اساس حکم دادگاه) تقریباً نبوده، اما به جای آن، تعداد مرگ خشن، بدون حکم دادگاه، به طور ناگهانی افزایش یافت بر ماه اکتوبر سال ۱۹۹۳ چند صد نفر، احتمالاً، چند هزار نفر مدافع شورایعالی به دلایل سیاسی به رگبار بسته شدند، در حدود ۱۲۰ هزار نفر در جریان برقراری نظم قانونی در چچنستان کشته شدند. اما اکثریت قریب به اتفاق مرگ زودرس با افزایش ناگهانی مرگ انسانها به علل اجتماعی، جنائی و اقتصادی بستگی داشت. آمار جمعیتی بی روح موجود در سازمان آمار روسیه نشان می دهد:

- در نتیجه اقدامات و انفعال حاکمیت به سرپرستی یلتسین در فاصله سال ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۹ در جنگهای مناقشات بین ملتها و گروههای جنائی - اقتصادی، بر اساس محتاطانه ترین برآوردها، ۳۰۰ الی ۳۵۰ هزار نفر کشته شدند؛

- در جریان اصلاحات یلتسینی از راه کاهش چندین برابری ارزش حقوق بازنشستگی و اندوخته های بانکی آنها، عملاً بازنشستگان اتحاد شوروی از امکانات امرار معاش محروم گردیدند، که آنها موجب افزایش شدید مرگ و میر در میان آنها را فراهم آورد. در سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۹ به شمار "متوفیان اضافی" در میان بازنشستگان در مقایسه با میزان مرگ و میر در سنین مشابه سال ۱۹۸۹، ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر اضافه شد؛

- در سالهای حاکمیت یلتسین در نتیجه نابودی اجباری صنایع و تعاونی های کشور، شمار بزرگی از شهروندان روسیه به علت افسردگی و رشد شدید بیماری، خودکشی، در اثر مسمومیتهای ناشی از نوشیدنی های الکحلی و محصولات غذایی بی کیفیت و به دلایل اجتماعی دیگر، با مرگ زود هنگام از دنیا رفتند.

در مجموع در اثر اقدامات یا انفعال رژیم یلتسینی مرگ "اضافی" جمعیت روسیه در سالهای ۱۹۹۱ - ۱۹۹۹ در مقایسه با میزان مرگ و میر سنین مشابه در سال ۱۹۸۹، به حدود ۴ میلیون نفر، یعنی ۴۰۰ هزار نفر در سال رسید.

به این ترتیب، مرگ و میر شهروندان در دوره رهبری یلتسین در کشور، به طور میانگین، سالانه به ۵ برابر بیشتر از دوره ستالین افزایش یافت.

داده های سازمان ثبت احوال روسیه در مورد تعداد جمعیت اتحاد شوروی در سالهای ۱۹۲۷-۱۹۵۳ و روسیه در سالهای ۱۹۹۱-۱۹۹۹ این استنتاجات را تأیید می کنند.

کاهش جمعیتی اتحاد شوروی در بقیه دوره ستالین فقط یک بار در اثر قحطی سال ۱۹۳۳ اتفاق افتاد. حاکمیت شوروی به سرعت از عهده عوامل بدبختی مردم برآمد (البته، در بروز قحطی حاکمیت مقصر نبود. این موضوع بحث دیگریست) و از تکرار آن در سالهای آتی جلوگیری نمود. آنچه که به مجازاتهای "وحشتناک" ستالینی سالهای ۱۹۳۷-۱۹۳۹ مربوط می شود، واقعیت آنها چنین است، که تغییر جمعیتی آنها مشهود نبود و در امر توسعه جمعیتی کشور در آن سالها هیچ تحول غیرطبیعی روی نداد. سرکوبی ها خلاف باورهای شایع، "توده ئی" نبودند: آن مجازاتها عمدتاً لایه نازک نخبگان حزبی، مدیریتی و اقتصادی را تحت تأثیر قرار دادند و در بدترین حالت، آنها به اندازه سرکوبی های امروزی به شدت حریصانه، بی رحمانه و غیراخلاقی نبودند.

نابودی خلقهای روسیه بلافاصله پس از به قدرت رسیدن یلتسین در دستور کار زمان قرار گرفت و فقط در مدت یک دوره ده ساله صدارت او بر حاکمیت، تعداد جمعیت کشور برای اولین بار در تاریخ جمعیتی روسیه در طول همه این سالها به طور مستمر رو به کاهش گذاشت.

تعداد محروم شدگان از آزادی

در تمام دوره پسا شوروی ما را با ابعاد اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری می ترسانند. مثلاً، گاوریل پاپوف تصریح می کند که در آستانه جنگ در کشور "اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری مملو از میلیونها نفر" بودند، روی مدودوف تأکید می کند که طبق برآورد من، در سالهای ۱۹۳۷-۱۹۳۸ در حدود ۵ تا ۷ میلیون نفر مورد مجازات قرار گرفت ... اکثریت دستگیر شدگان سالهای ۱۹۳۷-۱۹۳۸ به شبکه متراکم اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری، که سراسر کشور را فراگرفته بود، فرستاده شدند. ایگور بستورثیف - لادا می نویسد که "۱۳ میلیون نفر در اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری دوره ستالین پوسیدند. این یک نیروی کار بردگی و مجانی برای ارباب دیگران بود". روبرت کانکوست رقم زندانیان اردوگاهها در سال ۱۹۳۹ را به ۱۲ میلیون نفر می رساند. به عقیده او، اگر زندانیان جنائی هم به این تعداد زندانی سیاسی اضافه شود، در آن صورت شمار زندانیان اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری در حدود ۲۵ تا ۳۰ میلیون نفر برآورد می شود. روزنامه "مترو" در شماره ۲۲ دسمبر سال ۲۰۰۹ خود نوشت، که بر اساس ارزیابی مؤسسه جمعیتی مدرسه عالی اقتصاد مسکو، از آخر سال ۱۹۲۰ تا سال ۱۹۵۳ در حدود ۲۵-۳۰ میلیون نفر مجازات شدند.

مخالفان حاکمیت شورائی واقعاً هم ابعاد اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری را چندین برابر بزرگنمایی کرده اند. روی مدودوف در باره "شبکه متراکم اردوگاهها" ادعا می کند، که در سال ۱۹۴۰، ۵۳ اردوگاه، هر کدام به مساحت ۵۰۰ هزار کیلومتر مربع یعنی بیش از مساحت المان وجود داشت. اما تعداد زندانیان اردوگاهها در سالهای "وحشت" ۱۹۳۰ دهها برابر کمتر از ارقام مورد ادعای روبرت کانکوست، روی مدودوف، ایگور بستورثیف - لادا و دیگران بوده است. و. ن. زمسکوف پس از بررسی و بازبینی دقیق اسناد، در سال ۱۹۹۱ مقاله اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری (جنبه های تاریخی - جامعه شناختی) را در مجله "مطالعات جامعه شناسی" منتشر نمود، که در آن اطلاعات مربوط به تعداد همه زندانیان محروم شده از آزادی در اتحاد شوروی را به تفکیک سال ارائه کرد.

در جدول شماره ۱ تعداد زندانیان سالهای ۱۹۳۰ اتحاد شوروی با آمارهای مربوط به تعداد زندانیان دوره یلتسینی روسیه و ایالات متحده آمریکا در سالهای پایانی قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم مقایسه شده است.

جدول شماره ۱

اتحاد شوروی		روسیه		امریکا	
سال	جمع کل زندانیان به هزار نفر	سال	جمع کل زندانیان به هزار نفر	سال	جمع کل زندانیان به هزار نفر
۱۹۳۰	۱۷۹	۱۹۹۲	۷۷۲	۱۹۹۲	۱۲۹۵/۲
۱۹۳۱	۲۱۲	۱۹۹۳	۸۷۶	۱۹۹۳	۱۳۶۹/۲
۱۹۳۲	۲۶۸/۷	۱۹۹۴	۹۲۹	۱۹۹۴	۱۴۷۶/۶
۱۹۳۳	۳۳۴/۳	۱۹۹۵	۱۰۱۷/۹	۱۹۹۵	۱۵۸۵/۶
۱۹۳۴	۵۱۰/۳	۱۹۹۶	۱۰۴۸	۱۹۹۶	۱۶۴۶/۰
۱۹۳۵	۹۶۵/۷	۱۹۹۷	۱۰۱۸/۳	۱۹۹۷	۱۷۴۳/۶
۱۹۳۶	۱۲۹۶/۵	۱۹۹۸	۱۰۱۴/۵	۱۹۹۸	۱۸۱۶/۹
۱۹۳۷	۱۱۹۶/۴	۱۹۹۹	۱۰۶۰/۳	۱۹۹۹	۱۸۹۳/۱
۱۹۳۸	۱۸۸۱/۶			۲۰۰۰	۱۹۳۵/۹
۱۹۳۹	۲۰۰۴/۹			۲۰۰۱	۱۹۶۱/۲
۱۹۴۰	۱۸۴۵/۳			۲۰۰۲	۲۰۳۳/۰
میانگین	۹۸۲/۲		۹۶۷		۱۷۰۵/۱
به طور میانگین نسبت به نفر ۱۰۰۰۰۰ جمعیت	۰/۵۸۳		۰/۶۵۲		۰/۶۵۶

جدول شماره ۱ به طور متقاعده کننده ای نشان می دهد، که هیچ مسأله غیر طبیعی و "وحشتناک" در رابطه با تعداد زندانیان اردوگاههای اصلاحی-کار اجباری و سایر محروم شدگان از آزادی اتحاد شوروی نبوده است و آن، یک پدیده متفاوت از شبکه زندانهای امروزی نیست. علاوه بر آن، تعداد زندانیان اتحاد شوروی در سالهای ۱۹۳۰ به نسبت هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت، کمتر از روسیه یلتسینی و امریکای کنونی بوده است. به طوریکه میانگین زندانیان اتحاد شوروی در سالهای ۱۹۳۰ به نسبت هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت ۵۸۳ نفر، در روسیه یلتسینی سالهای ۱۹۹۲-۱۹۹۹، همین نسبت، ۶۵۲ نفر و در سالهای ۱۹۹۲-۲۰۰۲ در امریکا ۶۵۶ نفر را نشان می دهد.

این را هم نباید از نظر دور داشت، که به گواهی شهود کتبی و شفاهی فراوان، بخش اعظم بزهداران در سالهای ۱۹۳۰ در اتحاد شوروی در زندان به سر می بردند، اما در روسیه یلتسینی به عکس، بخش اعظم جنایتکاران در آزادی کامل به سر می برند. این را از قضا آمار جرم و جنایت روسیه نیز ثابت می کند. مثلاً، در سال ۱۹۴۰ در اتحاد شوروی با جمعیت ۱۹۳ میلیون نفر، ۶۵۴۹ فقره حادثه قتل روی داده است، اما در سال ۱۹۹۹ در روسیه با ۱۴۷ میلیون و ۵۰۰

هزار نفر جمعیت، ۳۱۱۰۰ فقره (بدون احتساب ۱۵ هزار فقره قتل در حوادث رانندگی)، یعنی تقریباً ۵ برابر بیشتر از دوره ستالین، حادثه قتل اتفاق افتاده است. به طور کلی در همه سالهای حاکمیت اتحاد شوروی (طبق آمار سال ۱۹۵۵) مجموعاً ۹ و نیم میلیون نفر (اعم از سیاسی و جنائی) به زندان محکوم گردید، که آنهم در حدود ۲ و نیم درصد جمعیت آن دوره اتحاد شوروی را تشکیل می دهد.

مدعیات مخالفان اتحاد شوروی مبنی بر این که اکثریت زندانیان سیاسی "برای هیچ" محکوم شدند، دور از واقعیت است. گواهی زندانی سیاسی پیشین، **س. ن. نیکیفوروف** (نمونه شخصیت دارانین روس در رمان "در دایره اول" آ. سولژنیتسین) و **ک. ف. کاولیف**، محکوم به زندان سالهای ۶۰ قرن گذشته به علت اعتراض علیه تعقیب کارگران معترض **نواچرکاسک** در سال ۱۹۶۲ ثابت می کند، که درصد محکومان سیاسی "برای هیچ" در سالهای پس از جنگ ناچیز بود (در حدود ۲ درصد). قبل از جنگ در دهه ۱۹۳۰ شمار محکومان بی گناه احتمالاً بیشتر بوده و بر اساس گزارشات منتشره در مطبوعات، می توان گفت که درصد محکومان سیاسی "برای هیچ" به بیش از ۱۰ درصد نمی رسد. به عبارت دیگر، سالانه ۷-۸ هزار نفر محکوم سیاسی بی گناه به اردوگاههای اصلاحی-کار اجباری فرستاده شده است.

و اما واقعیت زندانیان سیاسی و محکومان بی گناه در روسیه یلتسین چگونه بود؟ اگر چه در دوره حاکمیت **یلتسین** تعداد زندانیان سیاسی زیاد نبود، این نمی تواند در مورد تعداد محکومان جنائی به خاطر جنایتی که مرتکب نشده بودند، مصداق داشته باشد. رسانه های جمعی در سالهای ۹۰ قرن گذشته در باره محکومان بی گناه به طور مستمر گزارشات هولناک منتشر می نمودند. ناگفته نماند، که نظام قضائی دوره **یلتسین** روسیه بسیار به ندرت حکم تبرئه صادر کرده و مجموع آنها به کمتر از یک درصد می رسد. این در حالیست که در دوره "مجازاتهای خشن ستالینی" احکام تبرئه چندین برابر بیشتر بود. دستگاه قضائی در نیمه دوم سال ۱۹۳۶، برای ۸ و ۱ دهم درصد، در سال ۱۹۳۷، برای ۲ و ۴ دهم درصد و در سال ۱۹۳۸، برای ۵ و ۷ دهم درصد از متهمان با ماده ۵۸-۱۰ (تبلیغات ضد شوروی) حکم تبرئه صادر کرد.

بر اساس برآورد کارشناسان، در دوره **یلتسین** یک و نیم تا ۲ درصد محکومان قربانی اشتباهات قضائی یا سوءاستفاده از موقعیت شدند. به این ترتیب، شمار سالانه قربانیان بی گناه در دوره **یلتسین** سر به ۱۲ تا ۱۸ هزار نفر می زند.

مهاجران اجباری

زمینداران خلع ید شده و تبعیدی و خلعهای اخراجی به دیگر مناطق اتحاد شوروی به نام مهاجران اجباری دوره ستالین تعریف می شوند. تعداد زمینداران خلع ید شده و تبعیدی را ضد شورویها با رقم میلیونها و چند ده میلیون نفر می سنجند. مثلاً، آ. **سولژنیتسین** می نویسد "...: سیل سالهای ۲۹-۳۰، پانزده میلیون دهقان را از آب مهربان به سوی توندر و تایگا برد (اگر نه بیشتر)".

واقعاً هم، تعداد زمینداران تبعیدی چندین برابر کمتر بود. مبارزه اصلی با خوانین در سالهای ۱۹۳۰-۱۹۳۱ صورت گرفت. در این سالها، همانطور که گواهی اداره سیاسی متحده دولتی در مورد اعزامی های ویژه به اردوگاههای اصلاحی-کار اجباری با عنوان "اطلاعات در مورد زمینداران تبعیدی سالهای ۱۹۳۰-۱۹۳۱" نشان می دهد، ۳۸۱۰۲۶ خانواده، مجموعاً ۱۸۰۳۳۹۲ نفر به تبعید فرستاده شد. در فاصله سالهای ۱۹۳۱-۱۹۴۰ نیز ۴۸۹۸۲۲ نفر دیگر تبعید گردید. با این حساب، جمع کل زمینداران تبعیدی به حدود ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر بالغ می شود (اگر این

را هم در نظر بگیریم که فقط نیم میلیون نفر از آنها "مالک" بودند، یعنی تعداد تبعیدیها ۳۰ برابر کمتر از رقم ادعائی سولژنیسین بوده است).

تعدادخلفهای اخراجی (چچن ها، تاتارهای کریمه، المانهای اطراف ولگا و غیره) در سالهای جنگ حداکثر ۲ و نیم میلیون نفر برآورد می شود.

بدین ترتیب، تعداد مهاجران اجباری دوره ستالین مجموعاً در حدود ۵ میلیون نفر بوده است.

مهاجران اجباری دوره یلتسین عبارتند از کسانی که به خاطر ترس از خشونت، تعقیب یا بلایای طبیعی خانه و محل زندگی خود را ترک گفتند. به لحاظ حقوقی مهاجران اجباری دوره حاکمیت یلتسین در روسیه به دو گروه تقسیم می شود: **پناهندگان و مهاجران اجباری**. پناهندگان - افراد فاقد تابعیت روسیه هستند که برای رهایی از آزار و اذیت به روسیه پناه آورده و به طور موقت در کشور اسکان یافتند. اتباع روسیه مقیم داخل یا خارج کشور و مجبور به ترک محل زندگی دائمی در اثر مناقشات مسلحانه، آزار و اذیت یا بلایای طبیعی جزو مهاجران اجباری محسوب می شوند. خلاف پناهندگان، مهاجران داخلی از حق دریافت مسکن، وام و انواع دیگر رفاه اجتماعی برخوردار هستند.

ثبت نام مهاجران اجباری در روسیه در ماه جولای سال ۱۹۹۲ آغاز گردید. بیشترین تعداد ثبت نامها در آغاز سال ۱۹۹۲ صورت گرفت: ۱۱۹۱۹۰۰ نفر. در ادامه، جمع کل مهاجران اجباری ثبت شده کاهش یافت. این مسأله با آن توضیح داده می شود، که در سالهای ۱۹۹۵-۱۹۹۷ در قوانین پناهندگی و مهاجرت اجباری تغییراتی داده شد و مدت اعتبار حقوق آنها به ۵ سال محدود گردید. علاوه بر این، کاهش مهاجرت اجباری را چنین استدلال می کردند که عمدتاً همه افراد مجبور به خروج از کشورهای تازه تأسیس در حریم اتحاد شوروی به روسیه آمده اند. در آغاز سال ۲۰۰۰ در روسیه ۹۶۰۳۰۰ نفر از وضعیت حقوقی مهاجر اجباری برخوردار گردید (۸۸۰۴۰۰ نفر مهاجر اجباری و ۷۹۹۰۰ نفر پناهنده). اکثریت قریب به اتفاق آنها از کشورهای مشترک المنافع همسو و جمهوریهای حوزه دریای بالتیک آمدند (فقط ۵۲۲ نفر از سایر کشورها آمد). در مجموع در دوره حاکمیت یلتسین در روسیه در حدود ۱ میلیون ۶۰۰ هزار نفر حق پناهندگی و مهاجرت اجباری دریافت نمود.

تعداد مهاجران اجباری در واقعیت هم به طرز قابل ملاحظه ای زیاد است: در طول ده سال پس از تجزیه اتحاد شوروی، بر اساس داده های اداره آمار روسیه، از کشورهای مشترک المنافع و جمهوریهای حوزه دریای بالتیک ۴ میلیون نفر به روسیه مهاجرت کرد. اکثریت آنها حق پناهندگی یا مهاجرت اجباری نگرفتند، به دلیل این که قوانین مربوطه محدودیتهای سفت و سختی برای اعطای این حق در نظر گرفته است. مثلاً، مهاجرت از جمهوریهای حوزه دریای بالتیک و اوکراین به طور رسمی مهاجرت اجباری تعریف نمی شود، و به همین سبب، درصد بسیار کمی از مهاجران وضع حقوقی مهاجر اجباری دریافت نمود.

اکثریت مهاجران اجباری در وضعیت سختی به سر می بردند. کار و مسکن مشکل اساسی پناهندگان و مهاجران اجباری بود و هست. قطع نظر از تصمیم گیریهای متعدد، اکثریت پناهندگان و مهاجران اجباری تا کنون منتظر دریافت مسکن یا اخذ وام برای خرید آن و همچنین در انتظار دریافت خسارت به ازای اموال و دارائی از دست رفته خود هستند. موازین منطقه ئی ثبت نام بر اساس محل زندگی و اقامت، استخدام پناهندگان و مهاجران اجباری را با دشواری مواجه ساخته است. زیرا، استخدام افراد فاقد ثبت نام محلی و چیزی مشابه آن، و فقدان مسکن دائمی بسیار مشکل است. با این وصف، زندگی بیش از ۲ میلیون نفر پناهنده و مهاجر اجباری فاقد حقوق منطبق با وضع خود در دوره یلتسین به ویژه سخت بود. از بسیاری جهات آنها در شرایط بسیار بدتر از زمینداران تبعیدی دوره ستالین به سر می بردند.

زمینداران تبعیدی بر اساس مقررات اداره سیاسی متحده دولتی اردوگاههای اصلاحی - کار اجباری در خصوص حقوق و تعهدات تبعیدیهای ویژه، در باره وظایف اجرائی و حقوق اداری نهادهای اداری روستاها و مناطق اسکان تبعیدیها از حق استفاده از کمکهای پزشکی و تحصیل رایگان، دریافت دستمزد و کمکهای اجتماعی مساوی با سایر زحمتکشان برخوردار بودند. مهاجران اجباری فاقد وضع پناهندگی و مهاجرت اجباری در سالهای ۱۹۹۱ - ۱۹۹۹ به هیچ یک اینها دسترسی نداشتند. اکثریت آنها بدون امیدواری به بهبودی شرایط زندگی خود در وضعیت اسفباری به سر می بردند. بسیاری از پناهندگان و مهاجران اجباری به خانه به دوشان و گدایان تبدیل شدند. به اضافه اینها، در سالهای ۱۹۹۱ - ۱۹۹۹ چند میلیون نفر مهاجر غیر قانونی، عمدتاً از جمهوریهای آسیای میانه اتحاد شوروی (اینها هم "خودیهای" ما هستند) در روسیه به سر می بردند، اکثریت آنها در شرایط بردگی، کار و زندگی می کردند. به طور کلی، ابعاد جابه جایی، رنج و بدبختی مهاجران اجباری در دوره یلتسین در روسیه بسیار بزرگتر از ابعاد جابه جایی، رنج و بدبختی زمینداران تبعیدی و خلقهای اخراجی در اتحاد شوروی بود.

به منظور تکمیل تصاویر ضایعات جمعیتی مجازاتهایی دوره های ستالین و یلتسین در دوره های مورد مقایسه زندگی کشور، لازم است نمودار همگن جمعیتی - "کاهش جمعیتی" ترسیم شود. این نمودار نوع خودویژه سنجش رابطه حاکمیت با مردم است، جامعه با رشد زاد و ولد، مرگ و میر، و میانگین طول عمر به اقدامات یا انفعال حاکمیت واکنش نشان می دهد. همه این تغییرات در نمودار "کاهش جمعیتی" ثبت می شود.

کاهش جمعیت در اتحاد شوروی ستالینی و در روسیه یلتسینی

کاهش جمعیتی در اثر مرگهای قبل از موعد (مرگ و میر بیش از حد طبیعی) و افت زاد و ولد نسبت به روال معمول (کمبود موالید)، ضایعات جمعیتی محسوب می شوند. ارزیابی کاهش جمعیتی در هر دوره مفروض از طریق مقایسه دو شاخص به عمل می آید: تعداد "فرضی" جمعیتی که کشور می توانست در شرایط توسعه "عادی" داشته باشد، و شمار "واقعی" جمعیت، که تعداد واقعی جمعیت دوره مفروض را نشان می دهد. در جدول شماره ۲ مقادیر کاهش جمعیتی (مرگ و میر بیش از حد طبیعی و کمبود موالید) دوره ستالین (در چهارچوب دوره زمانی سال ۱۹۲۷، هنگامی که در پایان مبارزه با تروتسکی، ستالین به طور کامل در رأس حاکمیت قرار گرفت تا سال ۱۹۵۲، آخرین سال رهبری ستالین) و دوره یلتسین (دوره زمانی سالهای ۱۹۹۰ - ۱۹۹۹) محاسبه شده است. در این محاسبات ضایعات انسانی اتحاد شوروی در سالهای جنگ کبیر میهنی جزء کاهش جمعیتی "دوره ستالینی" در نظر گرفته نشده است.

جدول شماره ۲

کاهش جمعیتی اتحاد شوروی در فاصله سالهای ۱۹۲۷-۱۹۵۲ و روسیه در سالهای ۱۹۹۰ - ۱۹۹۹				
شماره	نمودار جمعیتی	اتحاد شوروی		روسیه
		۱۹۲۷-۱۹۵۲	۱۹۹۰-۱۹۹۹	
۱	تعداد جمعیت در آغاز دوره - میلیون نفر	۱۴۸/۷		۱۴۸/۳
۲	تعداد جمعیت در فرضی	۱۹۷/۶		۱۵۴/۷

	پایان دوره - میلیون نفر	واقعی	۱۸۸/۷	۱۴۶/۹- ۱۴۳/۵*
۳	کل کاهش - به میلیون نفر		۸/۹	۱۱/۲*

...

* دکتر علوم فنی، پرفسور

برای تکمیل تصاویر

<http://www.sovross.ru/modules.php?name=News&file=article&sid=601123>

۱۳ آبان - عقرب ۱۳۹۴